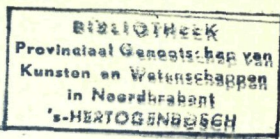

Heemkundekring "Peelland", Helmond.

Opgericht 24 mei 1948.

Sekretariaat:

Mej. A. Seelen,
Houtse Parallelweg 18,
Helmond.

No. 2-1962.

Bijdragen voor dit
blad aan:
C. van Bokhoven,
Oostende 31 A,
Helmond.

L.S.

Nadat op 30 januari j.l. de bekende schrijver Toon Kortooms voor onze Kring is opgetreden, waarbij een groot aantal toehoorders (meer dan 100 personen) aanwezig was, had het bestuur het voornemen nog vóór de jaarvergadering een ander bekend auteur uit te nodigen. Door een maecenaat hiertoe in staat gesteld, heeft het de bekende televisie-spreker Dr. L. van Egeraat geïnviteerd voor onze leden te komen spreken.

Tot zijn spijt kon Dr. van Egeraat deze invitatie niet vóór oktober a.s. accepteren, daar hij voordien geen afspraken meer kon boeken. Wij zullen dus nog een half jaar moeten wachten, alvorens wij deze kenner van Brabant mogen begroeten in Helmond.

Intussen is er door deze correspondentie enige tijd verloren gegaan, zodat er de laatste maand geen programma onze leden is aangeboden.

Jaarvergadering.

Op maandag 2 april a.s. houden wij onze jaarlijkse algemene vergadering, in Hotel St. Lambert, waarvoor wij vele leden verwachten en die wederom in het teken zal staan van een gezellige kout onder elkaar, een ernstige bestuursverkiezing en een avond van gulle lach.

Het programma is als volgt:

- 7 uur koffietafel
- 8 uur algemene jaarvergadering

Agenda:

1. verslag van de secretaresse;
2. verslag van de penningmeester;
3. aftreden van het bestuur (zie toelichting hierachter);
4. verkiezing van het nieuwe bestuur;
5. benoeming van een kascommissie;
6. rondvraag en sluiting.

Vóór de vergadering kunnen kandidaat-bestuursleden door de leden worden opgegeven.

- 8.45 uur

Optreden van de algemeen bekende Kempische Troubadour de heer Th. van Woerkom uit Eersel, die nog onlangs voor de Kring Kempenland uit Eindhoven heeft voorgedragen en waar hij ook tijdens het gezellig samenzijn, na zijn optreden, geregeld de gulle lach deed schateren.

Tot slot mogen wij U verzoeken de antwoord-coupon vóór 30 maart (om organisatorische redenen) in te zenden aan de secretaresse Mej. A. Seelen, Houtse Parallelweg 18, Helmond.

Wij verwachten U allen aan de koffietafel, op de jaarvergadering en bij de Brabantse humor.

Drs. P.Hornikx,
voorzitter.

Bestuursverkiezing.

Aftredend zijn:

de heer J. Corstens,
mej. A. Seelen,
de heer Th. van Mierlo,
mevrouw Theuns.

Alle bestuursleden, behalve Mevrouw Theuns, stellen zich herkiesbaar.

Onze voorzitter drs.P.Hornikx heeft ons medegedeeld, dat hij het voorzitterschap van onze Kring wegens drukke werkzaamheden niet langer kan blijven vervullen. Het is vanzelfsprekend, dat wij ernstig getracht hebben drs. Hornikx als voorzitter voor onze Kring te behouden. Wij zijn hierin niet geslaagd. Het is echter redelijk de motieven, die hem nopen zijn functie neer te leggen, te eerbiedigen.

Onze voorzitter heeft echter toegezegd, dat hij na zijn aftreden nog een bestuursfunctie wil aanvaarden om de continuïteit in de vereniging te handhaven. Hij zal dan nog zijn medewerking verlenen bij het organiseren van excursies die door onze leden zo zeer worden gewaardeerd. Wij verheugen er ons over dat daardoor onze leden kunnen blijven profiteren van zijn ervaring om "Ons Heem" in uitgebreide zin te leren kennen.

Als nieuwe voorzitter stelt ons bestuur voor:
de heer C.M. Smit.

Ter vervulling van de bestuursfunctie, vacature Mevrouw Theuns, wordt voorgesteld:

de heer drs. P.Hornikx.

HET BESTUUR,

Drs. J. Corstens,	vice-voorzitter.
A. Seelen	, secretaresse.
Th. van Mierlo	, penningmeester.
Theuns	, bestuurslid.

Ken Uw Heem!

Geachte heemgenoot(e),

Aldus lazen wij in het artikel t.g.v. de oprichting van de "Heemkundige Studiekring Helmond en Omgeving", welk artikel in april 1941 is verschenen (onder Duitse bezetting) en dat ons onlangs door ons lid, de heer M. Vissers, ter hand werd gesteld. Het voorlopig bestuur "hoopt de belangstelling, waardering en liefde voor het eigen heem in al z'n facetten te kunnen opwekken

Na beschrijving van het uitgestrekte territorium van de jonge Kring, wordt het drieledig doel van de Studiekring aangegeven:

1. het bekend maken van en de belangstelling wekken voor de geschiedenis van het gebied van de Kring, voor de grond en zijn bewoners in hun diverse aspecten;
2. het bijeenbrengen van bouwmaterialen voor heemkunde en geschiedenis op het gebied van de Kring betrekking hebbende;
3. het oprichten en instandhouden van een Kringmuseum, zo mogelijk in samenwerking met diverse gemeentebesturen.

Verder komen wij bij het lidmaatschap:
 "Leden kunnen zijn, Nederlanders, die geen vijandige houding aan-
 nemen tegenover het geloof in Christus als de Godmens, en met
 "uitsluiting van alle politiek belangstellen in de heemkunde
 "der streek."

Na de contributie-bepalingen lezen wij de indeling van het werkplan:

A. Historie.

1. Prae- en vroeghistorie;
2. Middeleeuwen;
3. Volksgebruiken.

B. Natuurlijke Historie.

1. Plant- en dierkunde;
2. Geologie.

"Deskundige leiders zullen voor iedere afdeling en onder-
 afdeling worden aangezocht, terwijl een lijst van Studiebronnen
 zal worden samengesteld."

Het voorlopig bestuur is destijds gevormd door:

Pater Henricus o.m.cap.; Jac. Heeren; Ir.W.H.Kam; Paul Kuypers; H.Verbakel (Lieshout); M.J.J.Vissers; welke laatste als secretaris-penningmeester optrad en Jac.Heeren als voorzitter.

Bij beschikking van de Commissaris voor niet-commerciële verenigingen en Stichtingen van 15 september 1941 werd bepaald, "dat de Heemkundige Studiekring Helmond e.o. te Helmond, Laagveld 7, door mij is ontbonden."

Tevens werd een zekere J.G.Boon te Tilburg aangesteld tot liquidateur, die op 29 september 1941 aan de vermelde commissaris mededeelde:

"Ik heb alle aanwezige bescheiden, o.a. een klein bundeltje "correspondentie en het notulenboekje tevens kasboekje medegenomen en van de heer Vissers de verzekering gekregen, dat "zij zich van elke aktiviteit zullen onthouden."

Het kassaldo ad f 30,69 was reeds inmiddels overgemaakt aan de Commissaris in Den Haag. (Ooit terugontvangen na de bevrijding?)

Op 13 mei 1942 rapporteert vermelde Boon aan zijn "niet commerciële commissaris" dat "deze liquidatie kan als geëindigd beschouwd worden."

Hiermede is het kortstondige bestaan van de Heemkundige Studiekring Helmond geschetst in de oorlogsjaren.

Zoals bekend werd de huidige Heemkundige Kring "Peelland" opgericht 24 mei 1948. Doch hierover een volgende maal.

Drs. P. Hornikx.

Is Uw familie van Helmondse afkomst?VIII

De oorspronkelijke betekenis van een familienaam is soms zeer moeilijk te achterhalen. Zo bijv. die van de familie Noyen, waarvan de meest bekende vertegenwoordiger zonder twijfel is Mgr. Petrus Noyen, de apost.vic. van de Kleine Soenda-eilanden, die in 1921 in het Missiehuis van Steijl is overleden, ongeveer op de dag af, dat hij tot bisschop zou gewijd worden. Als we deze vergelijken met de namen Jansen, Claasen en Hansen, dan krijgen we, dat indertijd een zekere Jan of Claas of Hans Noyen is gedoopt als zoon van Noy of zoiets. Het bekende boek van Nederlandse doopnamen van Pastoor de Graef, leert ons dan, dat de vader in het doopboek ergens werd ingeschreven met de zeer weinig voorkomende naam Noë. In de cijsboeken van Bakel komt de naam Noyen reeds in de 16e en 17e eeuw meermalen voor. Met behulp hiervan en van de R.K. doopboeken der parochie van Bakel is er een vrij geregelde stamboom samen te stellen. Ook in Helmond komt de naam reeds in de tweede helft van de 18e eeuw voor.

De stamvader echter van bovengenoemde Mgr.Noyen was een zekere Joost Noyen, die wellicht op 24 sept.1728 te Bakel werd gedoopt en als jonge timmermansknecht zich verhuurde in Helmond, waar hij het tot baas bracht en zelfs meermalen als deken van het ambacht in de raadsvergadering een woordje mee kon spreken.

Een achterkleinzoon van deze was de slager Piet Noyen, die vóór het dempen van de Noord-Koninginnewal (1904) zijn bedrijf uitoefende aan de oostzijde daarvan en door een smal bruggetje met de stad verbinding had. Ik heb dit huis nog goed gekend. Uit het huwelijk van Piet Noyen en Margaretha Sanders, dat 30 april 1866 te Helmond tot stand kwam, werden minstens 13 kinderen geboren, waarvan alleen de slager Jos Noyen, de familienaam in Helmond heeft voortgezet. Behalve Petrus Noyen, die in 1893 werd priester gewijd, traden drie zoons in de Congregatie van de Broeders in Maastricht en werden drie dochters Missiezusters.

De onlangs overleden wethouder Jan van Nunen zou zijn voorvader ook niet in Helmond hebben kunnen vinden. Immers, zijn grootvader Jan van Nunen, metselaar-aannemer, werd in 1794 geboren te Tongelre en overleed 3 juni 1885 te Helmond. Door huwelijken werd deze familie geparenteerd aan bekende Helmondse families, zoals Leblanc, Bruyer, Roefs, Stekelenburg, Schulte, Zeegelaar.

De familie van Oekel, die momenteel nog in Helmond woont, kan haar stamboom in Helmond opvoeren wellicht tot in het begin van de 17e eeuw. Uit het doopboek van de St.Lambertuskerk tekenden wij als oudst bekende stamvader op een zekere Jan Simons van Oekel (daar gespeld als Ouckel en ook als Oeckel).

Zij was geparenteerd aan diverse goede families zoals Becx, Poirters, van Tricht en van der Putten.

In het begin van onze eeuw, toen ik pas in Helmond kwam, zag ik in de Ameidestraat boven de slagerswinkel van Vriens, aangegeven, dat deze "Voorheen Van Oekel" toebehoorde.

Wordt voortgezet.

Jac.Heeren.

Hoe vindt men zijn voorouders in de Nederlandse archieven?

Door de "Nederlandse Genealogische Vereniging" werd bij haar 15-jarig bestaan een jubileumboek samengesteld, waarin niet alleen de leden van die vereniging, maar alle belangstellenden in de genealogie van Nederlandse geslachten een antwoord op bovenstaande vraag mogen verwachten.

Voor "Helmond en Omgeving" zorgde onze ere-voorzitter Jac. Heeren, die in een beknopt artikel van enkele bladzijden bespreekt de voornaamste bronnen, die hier op het gemeentearchief zijn te raadplegen (cijsboeken, schepenprotocollen en notariële protocollen, doop-, trouw-en overlijdensregisters).

Van bijzonder belang is de uitvoerige lijst van genealogieën of gedeelten daarvan, die door hem zelf en door anderen reeds zijn gepubliceerd.

Ook deze zijn op het gemeente-archief aanwezig, alsmede bovengenoemde jubileumuitgave.

C.van Bokhoven.

Helmond
en de
Rechtbank te Eindhoven.

In de laatste weken zijn publicaties verschenen betreffende de vestiging van een Kamer voor strafzaken in onze stad en de oprichting van een rechtbank te Eindhoven. Naar aanleiding hiervan wordt hier iets gememoreerd uit de geschiedenis van de in 1877 opgeheven arrondissementsrechtbank te Eindhoven, omdat 66k Helmond bij die ontbinding zo nauw was betrokken.

Na de inlijving van ons land bij Frankrijk verschenen in de loop van 1810 talrijke keizerlijke decreten van Napoleon o.a.:

1. Het Departement der Monden van den Rhijn wordt verdeeld in 3 arrondissementen n.l. 's-Hertogenbosch, Eindhoven en Nijmegen.
2. Vanaf 1 januari 1811 zal in ons land rechtspleging geschieden als in Frankrijk.
3. In elk arrondissement zal een rechtbank worden opgericht.
4. Elk arrondissement zal verdeeld worden in cantons.
5. In elk canton zal een vredegerecht (later Kantongerecht) worden gevestigd.

Bij decreet van 14 mei 1810 werd het arrondissement Eindhoven verdeeld in 7 cantons, n.l. Helmond, Hilvarenbeek, Oirschot, Gemert, St. Oedenrode, Asten en Eindhoven. In elk van deze plaatsen kwam een vredegerecht.

Het decreet van 18 augustus bepaalde, dat de rechtbank van het arrondissement Eindhoven zou worden gevestigd te Eindhoven; en op 8 november werd gedecreteerd dat zij haar werkzaamheden zou aanvangen op 1 januari 1811. Een lang bestaan heeft deze rechtbank echter niet gehad.

Reeds in 1827 besloot de regering tot haar ontheffing, doch gezien haar belangrijkheid voor Eindhoven en omgeving werd al in 1828 bij een bijzondere wet daarop teruggekomen.

In 1852 bestond bij de regering weer het voornemen tot ontbinding. De gemeentebesturen uit het arrondissement Eindhoven richtten zich terstond in adressen tot de Tweede Kamer der S.G. om behoud hunner rechtbank. Men had succes, de rechtbank bleef.

In 1861 kwam de ontheffing wederom ter sprake. Door adressen aan de Minister van Justitie slaagde men er in 66k toen haar ontbinding te voorkomen.

Minder gelukkig was men in 1876/77 bij de bestrijding van het voorstel der regering, die naar het schijnt, de rechtbank te Eindhoven maar wilde doen verdwijnen.

In 1876 n.l. werd bij de Tweede Kamer een wetsontwerp ingediend houdende vaststelling van het rechtsgebied en de zetels der arrondissements-rechtbanken en kantongerechten. Volgens dit wetsontwerp werd het arrondissement Eindhoven opgeheven en gedeeltelijk bij het arrondissement 's-Hertogenbosch en bij dat van Roermond gevoegd. (Eindhoven zou gaan ressorteren onder 's-Hertogenbosch en Helmond onder Roermond).

Het gemeentebestuur van Eindhoven richtte zich in een zeer gedocumenteerd adres tot de Tweede Kamer der S.G. waarin het verzocht het ontwerp van wet niet aan te nemen. Enkele punten uit dit adres zijn:

1. de rechtzoekenden zullen te ver van hun gewone rechter, de rechtbank, verwijderd worden;
2. de gemeente Eindhoven is door haar ligging als het ware aangewezen de zetel ener rechtbank uit te maken;
3. de ingezetenen der gemeenten ten westen van Eindhoven, die naar 's-Hertogenbosch moeten, zullen, gezien de communicatiemiddelen, minstens drie dagen nodig hebben voor heen-en terugreis;
4. in het wetsontwerp is geen rekening gehouden met de sterke vermeerdering der bevolking en de steeds in bloei toenemende handel en industrie, zodat na enige jaren de nadelen en het ongerief, door een opheffing der rechtbank veroorzaakt, nog zullen worden vergroot en verergerd;
5. een statistiek waaruit blijkt, dat het getal der behandelde zaken groter is dan van verschillende andere rechtbanken die niet met opheffing bedreigd worden.

Aan alle gemeentebesturen in het arrondissement werd verzocht aan dit adres adhaesie te betuigen. De gemeenteraad van Helmond was het natuurlijk met het adres eens en vond het zeer erg, dat de ingezetenen van het canton Helmond, bij aanneming van het wetsontwerp in de toekomst in een andere provincie recht moesten zoeken. "Immers, haar bewoners en belangen, zeden en gewoonten verschillen aanmerkelijk met die van het canton Helmond. Bovendien bestaan er tussen hen geen noemenswaardige relatiën."

Dit alles werd o.m. in het schrijven van de raad van 6 mei 1876 aan de Tweede Kamer nog eens nadrukkelijk beklemtoond. Ondanks alle argumenten, door belanghebbenden naar voren gebracht, tot instandhouding der rechtbank, werd het wetsontwerp op 13 maart 1877 door de Tweede Kamer aangenomen.

Men gaf echter de moed niet op en richtte zich nu in adressen tot de Eerste Kamer der S.G. met het verzoek het wetsontwerp te verwerpen. Alles was tevergeefs. Op 5 april 1877 werd het wetsontwerp door de Eerste Kamer aangenomen. Op 15 mei d.a.v. trad de wet in werking en werd de arrondissements-rechtbank te Eindhoven na een bestaan van 66 jaar ontbonden.

Helmond, dat ingevolge de bepalingen der wet van 1877 ging behoren tot het arrondissement Roermond, ressorteert sedert 1941 onder het arrondissement 's-Hertogenbosch.

C.van Bokhoven.

Nieuwe leden:

de heer J.J.H. van Tienen, Beelsstraat 26, Helmond.
 de heer H.Schenkel, Gen.Snijdersstraat 50, Helmond.
 de heer J. Kostermans, Willem Prinzenstraat 26, Helmond.
 de heer G. Wijnen, Kromme Steenweg 1, Helmond.
 Zr. v.d. Sluijs, Warandelaan 12, Helmond.
 Mevrouw Smits, Braakseweg 28, Stiphout.
 de heer H.C. Terhaer, p/a Hotel van Tilburg, Helmond.
 de heer G.J. Mensink, Korenbloemstraat 46, Helmond.
 de heer L. Wessels, Emmastraat 9, Helmond.
 de heer B. Paagman, Willemstraat 13, Helmond.
 mej. M. Magis, Emmastraat 26, Helmond.
 mej. A. Kees, Warandelaan 5, Helmond.
 mevrouw M.Swinkels-van der Putten, Molenstraat 5, Lieshout.

Vriendelijk verzoek!

Aan al de leden die hun contributie willen gireren, doch dit om een of andere reden nog niet gedaan hebben, wil ik beleefd doch dringend verzoeken dit NU METEEN te willen doen, opdat wij onze verplichtingen ten opzichte van het Hoofdbestuur ook zo spoedig mogelijk kunnen nakomen.

De contributie bedraagt f 5,— per jaar, welk bedrag kan worden overgemaakt op giro no. 404856 t.n.v. Th. van Mierlo te Helmond.

Mag ik op Uw medewerking rekenen?
 Bij voorbaat dank!

Th. van Mierlo,
 penningmeester.